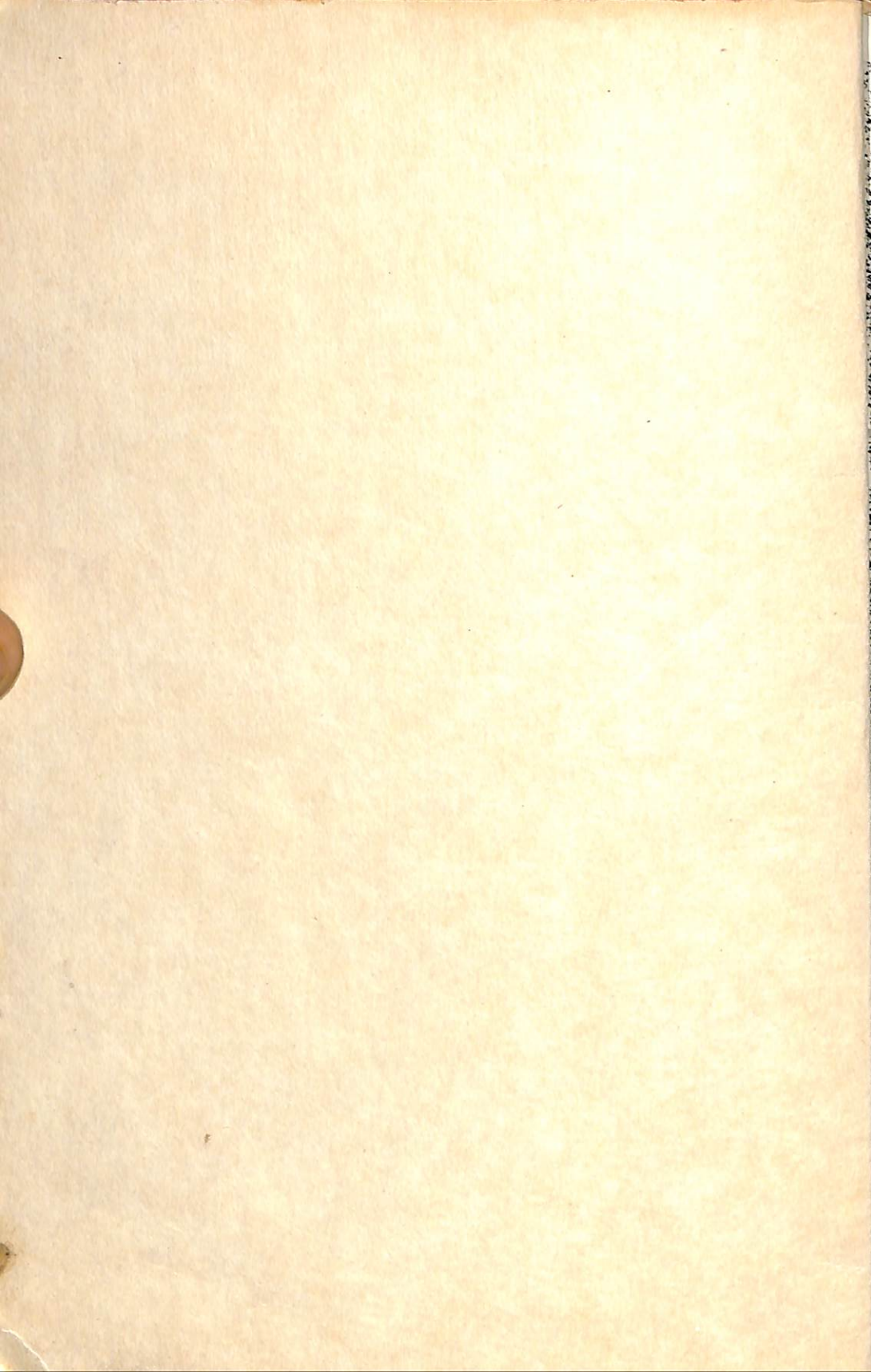

गणेशस्तवराजः

स्तोत्रादि पठित्वा । आह्वानं नैव जानामि नैव जानामि पूजनम् ।
 पूजाभागं न जानामि क्षम्यतां परमेश्वर । उभाभ्यामिति अष्टाङ्ग-
 प्रणामं करोमि नमः ॥ “तर्पण करना” नमो ब्रह्मणे नमो अस्त्व-
 ग्रये नमः पृथिव्यै नम ओषधिभ्यः नमो वाचे नमो वाचस्पतये
 नमो विष्णवे बृहते कृणोमि । इत्येतासामेव देवतानां सलोकतां
 सायुज्यं साष्टिं सामीप्यमाप्नोति य एवं विद्वान् स्वाध्याय-
 मधीते ॥ पूजितोसि मया भक्त्या भगवन्गिरिजापते । सगौरीको
 मम स्वान्तं विश विश्रान्तिहेतवे ॥ मनस्वान्तर्गतं मन्त्रं मन्त्र-
 स्यान्तर्गतं नमः । मनोमन्त्रमयं दिव्यमेकपुष्पं शिवार्चनम् ॥
 इति शिवपूजा सम्पूर्णा ॥

अथ गणेशस्तवराजः ॥

ॐ विघ्नेशो नः स पायाद्विहतिषु जलधिं पुष्कराग्रेण पीत्वा
 यस्मिन्नुद्धृत्य हस्तं वमति तदऽखिलं दृश्यते व्योम्नि देवैः ।
 काप्यम्भः कापि विष्णुः कचन कमलभूः काप्यऽनन्तः कच
 श्रीः काप्यौर्वः कापि शैलः कचन मणिगणः कापि नकादिस-
 त्वाः ॥ निर्विघ्नविश्वनिर्माणसिद्धये यदनुग्रहम् । मन्ये स वत्रे
 धातापि तस्मै विघ्नजिते नमः ॥ सर्गारम्भेऽप्यजाताय वीजरूपेण
 तिष्ठते । धात्रा कृतप्रणामाय गणाधिपतये नमः ॥ गणेशाय नमः
 ग्रहवाञ्छिताभ्युज्जमानवे । सितदंष्ट्राङ्कुरस्फीतविघ्नौघतिमिरे-
 न्दवे ॥ प्रणमाम्यजमीशानं योगशास्त्रविशारदम् । निःशेषगणवृ-
 न्दस्य नायकं सुविनायकम् ॥ “श्रीब्रह्मोवाच” ॥ भगवञ्छ्रो-
 तुमिच्छामि विस्तरेण यथायथम् । त्ववराजस्य माहात्म्यं स्वरूपं

च विशेषतः ॥ “श्रीनन्दिकेश्वर उवाच” ॥ स्तवराजस्य
 माहात्म्यं प्रवक्ष्यामि समासतः ॥ शृणुष्वान्वहितो भूत्वा सर्व-
 सिद्धिकरं परम् । कर्मणा मनसा वाचा ये प्रपन्ना विनायकम् ॥
 ते तरन्ति महाघोरं संसारं कामवर्जिताः ॥ सकृच्च जप्त्वा स्तवरा-
 जमुत्तमं तरत्यशेषं भवपाशपञ्जरम् । विमुच्यते संसृतिसागरा-
 न्नरो विभूतिमान्नोति सुरैः सुदुर्लभम् ॥ यत्फलं लभते जप्त्वा
 स्वरूपं चापि यादृशम् । यः प्रातरुत्थितो विद्वान्ब्राह्मे वापि
 सुहृत्के । विषुवायनकालेषु पुण्ये वा समयान्तरे ॥ सर्वदा वा
 जपञ्चन्तुः स्तवराजं स्तवोत्तमम् । यत्फलं लभते मर्त्यः तच्छृ-
 णुष्व चतुर्मुख ॥ गङ्गाप्रवाहवत्तस्य वाग्बिभूतिर्विजृम्भते ॥
 बृहस्पतिसमो बुद्ध्या पुरन्दरसमः श्रिया । तेजसादित्यसङ्काशो
 भार्गवेण समो नये ॥ धनदेन समो दाने तथा वित्तपरिग्रहे ।
 धर्मराजसमो न्याये शिवभक्तो मया समः ॥ प्रतापे वद्विसं-
 काशः प्रसादे शशिना समः । बलेन महता तुल्यो भवता
 नक्षत्रचर्चसे ॥ सर्वतत्त्वार्थविज्ञाने मयापि समतां व्रजेत् । एवमे-
 तन्निसन्ध्यं वै जपन्स्तवमनुत्तमम् ॥ सर्वान्कामान्नरः प्राप्य
 भुक्त्वा भोगान्यथेप्सितान् । सशरीरः सुरेन्द्रस्य पदं न्यस्यति
 सूर्ध्वनि ॥ प्राप्याष्टगुणमैश्वर्यं भुक्त्वा भोगान्सुषुक्लान् ।
 अक्षयो वीतशोकश्च निरातङ्को निरामयः ॥ जरामरणनिर्मुक्तो
 वेदशास्त्रार्थकोविदः । सिद्धचारणगन्धर्वदेवविद्याधरादिभिः ॥
 संस्तूयमानो मुनिभिः शंस्यमानो दिनेदिने । विचरत्यखिलां-
 ढ्योकान्वन्धुवर्गः समं नरः ॥ एवं चिराय निर्वाह्य देवस्यानुचरो-
 भवेत् । स्तवराजं सकृज्जप्त्वा मुच्यते सर्वकिल्बिषैः ॥ सर्वसिद्धि-

मवाप्नोति पुनात्यासप्तमं कुलम् । नाशयेद्विघ्नसंघातांस्तेन
 वैनायकं स्मृतम् ॥ स्तवराजमनुसरञ्जपन्हृदयाग्रे विलिखन्प-
 ठन्नपि । स सुरासुरसिद्धचारणैर्मुनिभिः प्रत्यहमेव पूज्यते ॥
 तरति च भवचक्रं सर्वमोहं निहन्ति क्षिपति च परवादं मान्यते
 बन्धुवर्गैः । अखिलमपि च लोकं क्षेमतामाशु नीत्वा व्रनति
 यतिभिरीड्यं शाश्वतं धाम मर्त्यः ॥ यो जपति स्तवराजमशोकः
 क्षेमतमं पदमेति मनुष्यः । चारणसिद्धसुरैरभिवन्द्यो याति पदं
 परमं स विमुक्तः ॥ जपेद्यः स्तवराजाख्यमिमं प्रातः स्तवोत्त-
 मम् । तस्यापचारं क्षमते सर्वदैव विनायकः ॥ सर्वान्निहन्ति
 वै विघ्नान्विपदश्च समन्ततः । अशेषाभिर्गणाध्यक्षः सम्पद्भिर-
 भिषिञ्चति ॥ अस्य च प्रणता लक्ष्मीः कटाक्षानुविधायिनी ।
 किं करोमीति वै भीत्या पुरस्तादेव तिष्ठति ॥ तस्मान्निःश्रेयसं
 गन्तुमतिभक्त्या विचक्षणः । स्तवराजं जपेजन्तुर्धर्मकामार्थ-
 सिद्धये ॥ आधिव्याध्यस्त्रशस्त्राग्निपःपङ्कार्णवादिषु । भयेष्व-
 न्येषु चाप्येतत्स्मरन्मुक्तो भवेन्नरः ॥ स्तवराजं सकृज्जप्त्वा मार्गं
 गच्छति मानवः । न जातु जायते तस्य चौरव्याघ्रादिभिर्भयम् ॥
 यथा वरिष्ठो देवानामशेषाणां विनायकः । तथा स्तवो वरिष्ठोयं
 स्त्वानां शम्भुनिर्मितः ॥ अवतीर्णो यदा देवो विघ्नराजो
 विनायकः । तदा लोकोपकारार्थं प्रोक्तोयं शम्भुना स्वयम् ॥
 विनायकप्रियकरो देवस्य हृदयङ्गमः । जप्यः स्तवोयं यत्नेन
 धर्मकामार्थसिद्धये ॥ “अस्य श्रीमहागणपतिस्तवराजमं-
 त्रस्य ईश्वर ऋषिः, नानावृत्तानि छन्दांसि विनायको
 देवता तत्पुरुष इति बीजं एकदन्त इति शक्तिः आ-

1800

1801

1802

1803

1804

1805

1806

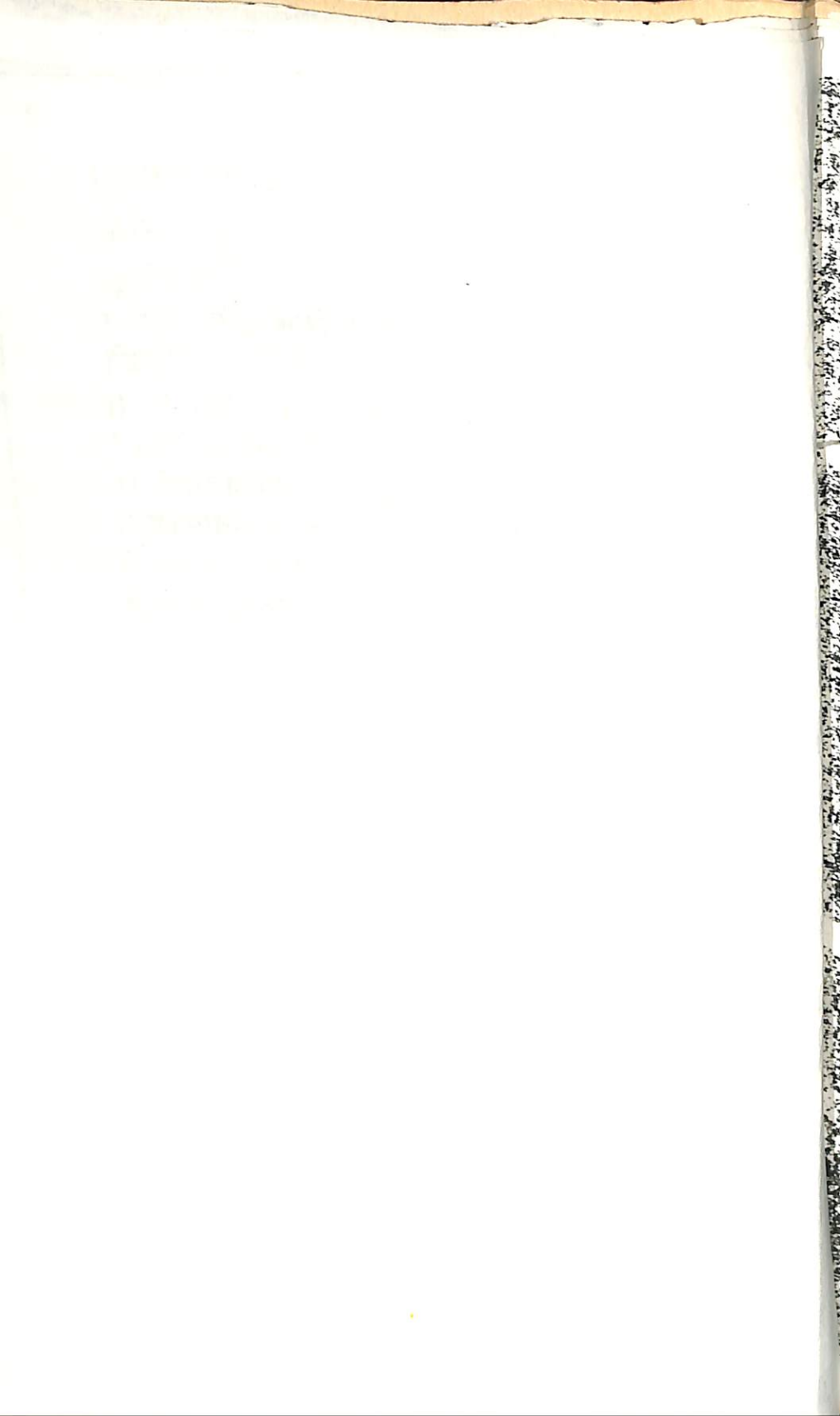
1807

1808

1809

1810

त्मनो वाङ्मनःकायोपार्जितपापनिवारणार्थं धर्मार्थ-
 कामसिद्ध्यर्थं पाठे विनियोगः” ॥ ध्यानं ॥ जेतुं यस्त्रिपुरं
 हरेण हरिणा व्याजाद्वलेर्वन्धने स्रष्टुं वारिरुहोद्भवेन विधिना
 शेषेण धर्तुं धराम् । पार्वत्या महिपासुरप्रमथने सिद्धाधिपैर्मुक्तये
 ध्यातः पञ्चशरेण लोकविजये पायात्स नागाननः ॥ ॥
 “ईश्वर उवाच” ॥ ॐकारममृतं ब्रह्म शिवमक्षरमव्ययम् ।
 यमामनन्ति वेदेषु तं प्रपद्ये विनायकम् ॥ यतः प्रवृत्तिर्जगतां यः
 साक्षी हृदयस्थितः । आधारभूतो विश्वस्य तं प्रपद्ये विनायकम् ॥
 यस्य प्रसादाच्छक्राद्याः प्राणन्ति निमिषन्ति च । प्रवर्तकं तं
 लोकानां प्रणमामि विनायकम् ॥ शिखाग्रे द्वादशाङ्गुल्ये स्थितं
 सूक्ष्मतनुं विभुम् । युञ्जन्ति यं मरीच्याद्यास्तं नमामि गणाधि-
 पम् ॥ लीलया लोकरक्षार्थं द्विधाभूतो महेश्वरः । यः स्वयं
 जगतः साक्षी तं वन्दे द्विरदाननम् ॥ विघ्नेश्वरं विधातारं
 धातारं जगतामपि । प्रणमामि गणाध्यक्षं प्रणतार्तिविनाशनम् ॥
 उत्सङ्गतल्पे यो देव्या भवान्याः क्रीडते विभुः । बालो हरन्म-
 नस्तस्यास्तं प्रपद्ये विनायकम् ॥ विधाय भूपणैश्चित्रैर्वेशकर्म
 मनोरमम् । यं हृष्टा पश्यतीशानी तं प्रपद्ये विनायकम् ॥
 लीलया यः सृजंल्लोकान्भिन्दन्नपि सुहृर्मुहुः । संक्रीडते महा-
 सत्वस्तं नतोस्मि गणाधिपम् ॥ सिन्दूरितमहाकुम्भस्तुङ्गदन्तः
 सुभैरवः । भिनत्ति दैत्यकरिणस्तं वन्दे द्विरदाननम् ॥ यस्य
 मूर्तिं व्रजन्त्याशु मदामोदानुपङ्गिणः । भ्रमरास्तीव्रसंरावास्तं
 नमामि विनायकम् ॥ गम्भीरभीमनिनदं श्रुत्वा यद्वंहितं
 क्षणात् । पतन्त्यसुरनागेन्द्रास्तं वन्दे द्विरदाननम् ॥ यो मि-

नत्ति गिरीन्सर्वान्घोरनिर्घातभैरवैः । रवैः सन्त्रासजननैस्तं वन्दे
 द्विरदाननम् ॥ लीलया ग्रहता येन पादाभ्यां धरणी क्षणात् ।
 संशीर्यते सशैलौघा तं वन्दे चण्डविक्रमम् ॥ यत्कराताडनैर्भि-
 न्नमम्भः शतसहस्रधा । विशीर्यते समुद्राणां तं नतोस्मि गणा-
 धिपम् ॥ विमुखा यत्र दृश्यन्ते अष्टवीर्याः पदच्युताः । निष्प्रभा
 विबुधाः सद्यस्तं प्रपद्ये विनायकम् ॥ यद्भूषणहितां लक्ष्मीं
 लभन्ते वासवादयः । स्वतन्त्रमेकं नेतारं विघ्नराजं नमाम्यहम् ॥
 यत्पादपांसुनिचयं विभ्राणा मणिमौलिषु । अमरा बहु मन्यन्ते
 तं नतोस्मि गणाधिपम् ॥ वेदान्तगीतं पुरुषं वरेण्यमऽभयप्र-
 दम् । हिरण्यपुरान्तःस्थं तमस्मि शरणं गतः ॥ चित्सुधा-
 नन्दसन्मात्रं परानन्दस्वरूपिणम् । निष्कलं निर्मलं साक्षाद्विना-
 यकमुपैमि तम् ॥ अनपायं च सद्भूतं भूतिदं भूतिवर्धनम् ।
 नमामि सत्यविज्ञानमनन्तं ब्रह्मरूपिणम् ॥ अनाद्यन्तं महादेव-
 प्रियपुत्रं मनोरमम् । द्विपाननं विशुं साक्षादात्मानं तं नमाम्यहम् ॥
 विश्वामरेश्वरैर्वन्द्यमाधारं जगतामपि । प्रणमामि गणाध्यक्षं
 प्रणताज्ञानमोचनम् ॥ शिखाग्रे द्वादशाङ्गुल्ये स्थितं स्फटिकस-
 निभम् । गोक्षीरधवलाकारं प्रणमामि गजाननम् ॥ अनाधारं
 नवाधारमनन्ताधारसंस्थितम् । धातारं च विधातारं तमस्मि
 शरणं गतः ॥ अनन्तदृष्टिं लोकादिमनन्तं विदुमप्रभम् । अप्रत-
 क्यमनिर्देश्यं निरालम्बं नमाम्यहम् ॥ भूतालये जगद्योनिमणी-
 यांसमणोरपि । स्वसंवेद्यमसंवेद्यं वेद्यावेद्यं नमाम्यहम् ॥ प्रमाण-
 ग्रन्थयातीतं हंसमव्यक्तलक्षणम् । अनाविलम्बनाकारं तमस्मि शरणं
 गतः ॥ विश्वाकारमनाकारं विश्वावासमनामयम् । सकलं निष्कलं

नित्यं नित्यानित्यं नमाम्यहम् ॥ संसारवैद्यं सर्वज्ञं सर्वभेषज-
 भेषजम् । आत्मानं सदसच्चक्रं धातारं प्रणमाम्यहम् ॥ भ्रूमध्ये
 संस्थितं देवं नाभिमध्ये प्रतिष्ठितम् । ह्रन्मध्ये दीपवत्संस्थं वन्दे
 सर्वस्य मध्यगम् ॥ हृत्पुण्डरीकनिलयं सूर्यमण्डलनिष्ठितम् । तार-
 कान्तरसंस्थानं तारकं तं नमाम्यहम् ॥ तेजस्विनं विकर्तारं सर्व-
 कारणकारणम् । भक्तिगम्यमहं वन्दे प्रणवप्रतिपादितम् ॥
 अन्तर्योगरतैर्द्युक्तैः कल्पितैः स्वस्तिकासनैः । वदं हृत्कार्णिका-
 मध्ये ध्यानगम्यं नमाम्यहम् ॥ ध्येयं दुर्ज्ञेयमद्वैतं त्रयीसारं
 त्रिलोचनम् । आत्मानं त्रिपुरारातेः प्रियसूनुं नमाम्यहम् ॥
 स्कन्दप्रियं स्कन्दगुरुं स्कन्दस्याग्रजमेव च । स्कन्देन सहितं
 शश्वन्नमामि स्कन्दवत्सलम् ॥ नमस्ते विघ्नराजाय भक्तविघ्नविना-
 शिने । विघ्नाध्यक्षाय विघ्नानां निहन्त्रे विश्वचक्षुषे ॥ विघ्नदात्रेऽ-
 प्यभक्तानां भक्तानां विघ्नहारिणे । विघ्नेश्वराय वीराय विघ्नेशाय
 नमोनमः ॥ कुलाद्रिमेरुकैलासशिखराणां प्रभेदिने । दन्तभि-
 न्नाभ्रमालाय करिराजाय ते नमः ॥ किरीटिने कुण्डलिने
 मालिने हारिणे तथा । नमो मौञ्जीसनाथाय जटिने ब्रह्मचा-
 रिणे ॥ ङिण्डिमुण्डाय चण्डाय कमण्डलुधराय च । दण्डिने चैव
 मुण्डाय नमोऽध्ययनशीलिने ॥ वेदाध्ययनयुक्ताय सामगान-
 पराय च । त्र्यक्षाय च वरिष्ठाय नमश्चन्द्रशिखण्डिने ॥ कपर्दिने
 करालाय शंकरप्रियसूनुवे । सुताय हैमवत्याश्च हर्त्रे च सुरविद्वि-
 पाम् ॥ ऐरावणादिभिर्दिव्यैर्दिग्गजैः संस्तुताय च । खट्वंहित-
 परित्रस्तैर्नमस्ते मुक्तिहेतवे ॥ कूष्माण्डगणनाथाय गणानां
 प्रतये नमः । वज्रिणाराधितायैव वज्रिवज्रनिवारिणे ॥ पूष्णे

दन्तभिदे साक्षान्महतां भीषणाय च । ब्रह्मणश्च शिरोहर्त्रे त्रि-
 स्वद्वन्धनाय च ॥ अग्रेष्वैव सरस्वत्या इन्द्रस्य च बलच्छिदे ।
 भैरवाय सुभीमाय भयानकरवाय च ॥ विभीषणाय भीष्माय
 नागाभरणधारिणे । प्रमत्ताय प्रचण्डाय वक्रतुण्डाय ते नमः ॥
 हेरम्बाय नमस्तुभ्यं प्रलम्बजठराय च । आखुवाहाय देवाय चैक-
 दन्ताय ते नमः ॥ शूर्पकर्णाय शूराय परश्वधधराय च ।
 सृणिहस्ताय धीराय नमः पाशासिपाणये ॥ धारणाय नम-
 स्तुभ्यं धारणाभिरताय च । धारणाभ्यासयुक्तानां पुरस्तात्सं-
 स्तुताय च ॥ प्रत्याहाराय वै तुभ्यं प्रत्याहाररताय च । प्रत्या-
 हाररतानां च प्रत्याहारस्थितात्मने ॥ विघ्नाध्यक्षाय दक्षाय
 लोकाध्यक्षाय धीमते । भूताध्यक्षाय भव्याय गणाध्यक्षाय ते
 नमः ॥ योगपीठान्तरस्थाय योगिने योगधारिणे । योगिनां
 हृदिसंस्थाय योगगम्याय ते नमः ॥ ध्यानाय ध्यानगम्याय
 शिवध्यानपराय च । ध्येयानामपि ध्येयाय नमो ध्येयतमाय
 च ॥ सप्तपातालपादाय सप्तद्वीपोरुजंघिने । नमो दिग्बाहवे
 तुभ्यं व्योमदेहाय ते नमः ॥ सोमसूर्याग्निनेत्राय ब्रह्मविद्याम-
 दाम्भसे । ब्रह्माण्डकुण्डपीठाय सामघोषस्वनाय च ॥ ज्योति-
 र्मण्डलपुच्छाय हृदयालानकाय च । ध्यानार्द्रवद्वपादाय
 पूजाधोरणधारिणे ॥ सोमार्कविम्बघण्टाय दिक्करीन्द्रवियोगिने ।
 आकाशसरसो मध्ये क्रीडागहनशालिने ॥ सुमेरुदन्तकोशाय
 वृथिवीथलगाय च । सुघोषाय सुभीमाय सुरकुञ्जरभेदिने ॥
 हेमाद्रिकूटभेत्रे च दैत्यदानवमर्दिने । गजाकाराय देवाय गज-
 राजाय ते नमः ॥ ब्रह्मणे ब्रह्मरूपाय ब्रह्मगोत्रेऽव्ययाय च । ब्रह्मणे

1. 1870

1. 1870
2. 1871
3. 1872
4. 1873
5. 1874
6. 1875
7. 1876
8. 1877
9. 1878
10. 1879
11. 1880
12. 1881
13. 1882
14. 1883
15. 1884
16. 1885
17. 1886
18. 1887
19. 1888
20. 1889
21. 1890
22. 1891
23. 1892
24. 1893
25. 1894
26. 1895
27. 1896
28. 1897
29. 1898
30. 1899
31. 1900
32. 1901
33. 1902
34. 1903
35. 1904
36. 1905
37. 1906
38. 1907
39. 1908
40. 1909
41. 1910
42. 1911
43. 1912
44. 1913
45. 1914
46. 1915
47. 1916
48. 1917
49. 1918
50. 1919
51. 1920
52. 1921
53. 1922
54. 1923
55. 1924
56. 1925
57. 1926
58. 1927
59. 1928
60. 1929
61. 1930
62. 1931
63. 1932
64. 1933
65. 1934
66. 1935
67. 1936
68. 1937
69. 1938
70. 1939
71. 1940
72. 1941
73. 1942
74. 1943
75. 1944
76. 1945
77. 1946
78. 1947
79. 1948
80. 1949
81. 1950
82. 1951
83. 1952
84. 1953
85. 1954
86. 1955
87. 1956
88. 1957
89. 1958
90. 1959
91. 1960
92. 1961
93. 1962
94. 1963
95. 1964
96. 1965
97. 1966
98. 1967
99. 1968
100. 1969
101. 1970
102. 1971
103. 1972
104. 1973
105. 1974
106. 1975
107. 1976
108. 1977
109. 1978
110. 1979
111. 1980
112. 1981
113. 1982
114. 1983
115. 1984
116. 1985
117. 1986
118. 1987
119. 1988
120. 1989
121. 1990
122. 1991
123. 1992
124. 1993
125. 1994
126. 1995
127. 1996
128. 1997
129. 1998
130. 1999
131. 2000
132. 2001
133. 2002
134. 2003
135. 2004
136. 2005
137. 2006
138. 2007
139. 2008
140. 2009
141. 2010
142. 2011
143. 2012
144. 2013
145. 2014
146. 2015
147. 2016
148. 2017
149. 2018
150. 2019
151. 2020
152. 2021
153. 2022
154. 2023
155. 2024
156. 2025
157. 2026
158. 2027
159. 2028
160. 2029
161. 2030
162. 2031
163. 2032
164. 2033
165. 2034
166. 2035
167. 2036
168. 2037
169. 2038
170. 2039
171. 2040
172. 2041
173. 2042
174. 2043
175. 2044
176. 2045
177. 2046
178. 2047
179. 2048
180. 2049
181. 2050
182. 2051
183. 2052
184. 2053
185. 2054
186. 2055
187. 2056
188. 2057
189. 2058
190. 2059
191. 2060
192. 2061
193. 2062
194. 2063
195. 2064
196. 2065
197. 2066
198. 2067
199. 2068
200. 2069
201. 2070
202. 2071
203. 2072
204. 2073
205. 2074
206. 2075
207. 2076
208. 2077
209. 2078
210. 2079
211. 2080
212. 2081
213. 2082
214. 2083
215. 2084
216. 2085
217. 2086
218. 2087
219. 2088
220. 2089
221. 2090
222. 2091
223. 2092
224. 2093
225. 2094
226. 2095
227. 2096
228. 2097
229. 2098
230. 2099
231. 2100
232. 2101
233. 2102
234. 2103
235. 2104
236. 2105
237. 2106
238. 2107
239. 2108
240. 2109
241. 2110
242. 2111
243. 2112
244. 2113
245. 2114
246. 2115
247. 2116
248. 2117
249. 2118
250. 2119
251. 2120
252. 2121
253. 2122
254. 2123
255. 2124
256. 2125
257. 2126
258. 2127
259. 2128
260. 2129
261. 2130
262. 2131
263. 2132
264. 2133
265. 2134
266. 2135
267. 2136
268. 2137
269. 2138
270. 2139
271. 2140
272. 2141
273. 2142
274. 2143
275. 2144
276. 2145
277. 2146
278. 2147
279. 2148
280. 2149
281. 2150
282. 2151
283. 2152
284. 2153
285. 2154
286. 2155
287. 2156
288. 2157
289. 2158
290. 2159
291. 2160
292. 2161
293. 2162
294. 2163
295. 2164
296. 2165
297. 2166
298. 2167
299. 2168
300. 2169
301. 2170
302. 2171
303. 2172
304. 2173
305. 2174
306. 2175
307. 2176
308. 2177
309. 2178
310. 2179
311. 2180
312. 2181
313. 2182
314. 2183
315. 2184
316. 2185
317. 2186
318. 2187
319. 2188
320. 2189
321. 2190
322. 2191
323. 2192
324. 2193
325. 2194
326. 2195
327. 2196
328. 2197
329. 2198
330. 2199
331. 2200
332. 2201
333. 2202
334. 2203
335. 2204
336. 2205
337. 2206
338. 2207
339. 2208
340. 2209
341. 2210
342. 2211
343. 2212
344. 2213
345. 2214
346. 2215
347. 2216
348. 2217
349. 2218
350. 2219
351. 2220
352. 2221
353. 2222
354. 2223
355. 2224
356. 2225
357. 2226
358. 2227
359. 2228
360. 2229
361. 2230
362. 2231
363. 2232
364. 2233
365. 2234
366. 2235
367. 2236
368. 2237
369. 2238
370. 2239
371. 2240
372. 2241
373. 2242
374. 2243
375. 2244
376. 2245
377. 2246
378. 2247
379. 2248
380. 2249
381. 2250
382. 2251
383. 2252
384. 2253
385. 2254
386. 2255
387. 2256
388. 2257
389. 2258
390. 2259
391. 2260
392. 2261
393. 2262
394. 2263
395. 2264
396. 2265
397. 2266
398. 2267
399. 2268
400. 2269
401. 2270
402. 2271
403. 2272
404. 2273
405. 2274
406. 2275
407. 2276
408. 2277
409. 2278
410. 2279
411. 2280
412. 2281
413. 2282
414. 2283
415. 2284
416. 2285
417. 2286
418. 2287
419. 2288
420. 2289
421. 2290
422. 2291
423. 2292
424. 2293
425. 2294
426. 2295
427. 2296
428. 2297
429. 2298
430. 2299
431. 2300
432. 2301
433. 2302
434. 2303
435. 2304
436. 2305
437. 2306
438. 2307
439. 2308
440. 2309
441. 2310
442. 2311
443. 2312
444. 2313
445. 2314
446. 2315
447. 2316
448. 2317
449. 2318
450. 2319
451. 2320
452. 2321
453. 2322
454. 2323
455. 2324
456. 2325
457. 2326
458. 2327
459. 2328
460. 2329
461. 2330
462. 2331
463. 2332
464. 2333
465. 2334
466. 2335
467. 2336
468. 2337
469. 2338
470. 2339
471. 2340
472. 2341
473. 2342
474. 2343
475. 2344
476. 2345
477. 2346
478. 2347
479. 2348
480. 2349
481. 2350
482. 2351
483. 2352
484. 2353
485. 2354
486. 2355
487. 2356
488. 2357
489. 2358
490. 2359
491. 2360
492. 2361
493. 2362
494. 2363
495. 2364
496. 2365
497. 2366
498. 2367
499. 2368
500. 2369
501. 2370
502. 2371
503. 2372
504. 2373
505. 2374
506. 2375
507. 2376
508. 2377
509. 2378
510. 2379
511. 2380
512. 2381
513. 2382
514. 2383
515. 2384
516. 2385
517. 2386
518. 2387
519. 2388
520. 2389
521. 2390
522. 2391
523. 2392
524. 2393
525. 2394
526. 2395
527. 2396
528. 2397
529. 2398
530. 2399
531. 2400
532. 2401
533. 2402
534. 2403
535. 2404
536. 2405
537. 2406
538. 2407
539. 2408
540. 2409
541. 2410
542. 2411
543. 2412
544. 2413
545. 2414
546. 2415
547. 2416
548. 2417
549. 2418
550. 2419
551. 2420
552. 2421
553. 2422
554. 2423
555. 2424
556. 2425
557. 2426
558. 2427
559. 2428
560. 2429
561. 2430
562. 2431
563. 2432
564. 2433
565. 2434
566. 2435
567. 2436
568. 2437
569. 2438
570. 2439
571. 2440
572. 2441
573. 2442
574. 2443
575. 2444
576. 2445
577. 2446
578. 2447
579. 2448
580. 2449
581. 2450
582. 2451
583. 2452
584. 2453
585. 2454
586. 2455
587. 2456
588. 2457
589. 2458
590. 2459
591. 2460
592. 2461
593. 2462
594. 2463
595. 2464
596. 2465
597. 2466
598. 2467
599. 2468
600. 2469
601. 2470
602. 2471
603. 2472
604. 2473
605. 2474
606. 2475
607. 2476
608. 2477
609. 2478
610. 2479
611. 2480
612. 2481
613. 2482
614. 2483
615. 2484
616. 2485
617. 2486
618. 2487
619. 2488
620. 2489
621. 2490
622. 2491
623. 2492
624. 2493
625. 2494
626. 2495
627. 2496
628. 2497
629. 2498
630. 2499
631. 2500
632. 2501
633. 2502
634. 2503
635. 2504
636. 2505
637. 2506
638. 2507
639. 2508
640. 2509
641. 2510
642. 2511
643. 2512
644. 2513
645. 2514
646. 2515
647. 2516
648. 2517
649. 2518
650. 2519
651. 2520
652. 2521
653. 2522
654. 2523
655. 2524
656. 2525
657. 2526
658. 2527
659. 2528
660. 2529
661. 2530
662. 2531
663. 2532
664. 2533
665. 2534
666. 2535
667. 2536
668. 2537
669. 2538
670. 2539
671. 2540
672. 2541
673. 2542
674. 2543
675. 2544
676. 2545
677. 2546
678. 2547
679. 2548
680. 2549
681. 2550
682. 2551
683. 2552
684. 2553
685. 2554
686. 2555
687. 2556
688. 2557
689. 2558
690. 2559
691. 2560
692. 2561
693. 2562
694. 2563
695. 2564
696. 2565
697. 2566
698. 2567
699. 2568
700. 2569
701. 2570
702. 2571
703. 2572
704. 2573
705. 2574
706. 2575
707. 2576
708. 2577
709. 2578
710. 2579
711. 2580
712. 2581
713. 2582
714. 2583
715. 2584
716. 2585
717. 2586
718. 2587
719. 2588
720. 2589
721. 2590
722. 2591
723. 2592
724. 2593
725. 2594
726. 2595
727. 2596
728. 2597
729. 2598
730. 2599
731. 2600
732. 2601
733. 2602
734. 2603
735. 2604
736. 2605
737. 2606
738. 2607
739. 2608
740. 2609
741. 2610
742. 2611
743. 2612
744. 2613
745. 2614
746. 2615
747. 2616
748. 2617
749. 2618
750. 2619
751. 2620
752. 2621
753. 2622
754. 2623
755. 2624
756. 2625
757. 2626
758. 2627
759. 2628
760. 2629
761. 2630
762. 2631
763. 2632
764. 2633
765. 2634
766. 2635
767. 2636
768. 2637
769. 2638
770. 2639
771. 2640
772. 2641
773. 2642
774. 2643
775. 2644
776. 2645
777. 2646
778. 2647
779. 2648
780. 2649
781. 2650
782. 2651
783. 2652
784. 2653
785. 2654
786. 2655
787. 2656
788. 2657
789. 2658
790. 2659
791. 2660
792. 2661
793. 2662
794. 2663
795. 2664
796. 2665
797. 2666
798. 2667
799. 2668
800. 2669
801. 2670
802. 2671
803. 2672
804. 2673
805. 2674
806. 2675
807. 2676
808. 2677
809. 2678
810. 2679
811. 2680
812. 2681
813. 2682
814. 2683
815. 2684
816. 2685
817. 2686
818. 2687
819. 2688
820. 2689
821. 2690
822. 2691
823. 2692
824. 2693
825. 2694
826. 2695
827. 2696
828. 2697
829. 2698
830. 2699
831. 2700
832. 2701
833. 2702
834. 2703
835. 2704
836. 2705
837. 2706
838. 2707
839. 2708
840. 2709
841. 2710
842. 2711
843. 2712
844. 2713
845. 2714
846. 2715
847. 2716
848. 2717
849. 2718
850. 2719
851. 2720
852. 2721
853. 2722
854. 2723
855. 2724
856. 2725
857. 2726
858. 2727
859. 2728
860. 2729
861. 2730
862. 2731
863. 2732
864. 2733
865. 2734
866. 2735
867. 2736
868. 2737
869. 2738
870. 2739
871. 2740
872. 2741
873. 2742
874. 2743
875. 2744
876. 2745
877. 2746
878. 2747
879. 2748
880. 2749
881. 2750
882. 2751
883. 2752
884. 2753
885. 2754
886. 2755
887. 2756
888. 2757
889. 2758
890. 2759
891. 2760
892. 2761
893. 2762
894. 2763
895. 2764
896. 2765
897. 2766
898. 2767
899. 2768
900. 2769
901. 2770
902. 2771
903. 2772
904. 2773
905. 2774
906. 2775
907. 2776
908. 2777
909. 2778
910. 2779
911. 2780
912. 2781
913. 2782
914. 2783
915. 2784
916. 2785
917. 2786
918. 2787
919. 2788
920. 2789
921. 2790
922. 2791
923. 2792
924. 2793
925. 2794
926. 2795
927. 2796
928. 2797
929. 2798
930. 2799
931. 2800
932. 2801
933. 2802
934. 2803
935. 2804
936. 2805
937. 2806
938. 2807
939. 2808
940. 2809
941. 2810
942. 2811
943. 2812
944. 2813
945. 2814
946. 2815
947. 2816
948. 2817
949. 2818
950. 2819
951. 2820
952. 2821
953. 2822
954. 2823
955. 2824
956. 2825
957. 2826
958. 2827
959. 2828
960. 2829
961. 2830
962. 2831
963. 2832
964. 2833
965. 2834
966. 2835
967. 2836
968. 2837
969. 2838
970. 2839
971. 2840
972. 2841
973. 2842
974. 2843
975. 2844
976. 2845
977. 2846
978. 2847
979. 2848
980. 2849
981. 2850
982. 2851
983. 2852
984. 2853
985. 2854
986. 2855
987. 2856
988. 2857
989. 2858
990. 2859
991. 2860
992. 2861
993. 2862
994. 2863
995. 2864
996. 2865
997. 2866
998. 2867
999. 2868
1000. 2869
1001. 2870
1002. 2871
1003. 2872
1004. 2873
1005. 2874
1006. 2875
1007. 2876
1008. 2877
1009. 2878
1010. 2879
1011. 2880
1012. 2881
1013. 2882
1014. 2883
1015. 2884
1016. 2885
1017. 2886
1018. 2887
1019. 2888
1020. 2889
1021. 2890
1022. 2891
1023. 2892
1024. 2893
1025. 2894
1026. 2895
1027. 2896
1028. 2897
1029. 2898
1030. 2899
1031. 2900
1032. 2901
1033. 2902
1034. 2903
1035. 2904
1036. 2905
1037. 2906
1038. 2907
1039. 2908
1040. 2909
1041. 2910
1042. 2911
1043. 2912
1044. 2913
1045. 2914
1046. 2915
1047. 2916
1048. 2917
1049. 2918
1050. 2919
1051. 2920
1052. 2921
1053. 2922
1054. 2923
1055. 2924
1056. 2925
1057. 2926
1058. 2927
1059. 2928
1060. 2929
1061. 2930
1062. 2931
1063. 2932
1064. 2933
1065. 2934
1066. 2935
1067. 2936
1068. 2937
1069. 2938
1070. 2939
1071. 2940
1072. 2941
1073. 2942
1074. 2943
1075. 2944
1076. 2945
1077. 2946
1078. 2947
1079. 2948
1080. 2949
1081. 2950
1082. 2951
1083. 2952
1084. 2953
1085. 2954
1086. 2955
1087. 2956
1088. 2957
1089. 2958
1090. 2959
1091. 2960
1092. 2961
1093. 2962
1094. 2963
1095. 2964
1096. 2965
1097. 2966
1098. 2967
1099. 2968
1100. 2969
1101. 2970
1102. 2971
1103. 2972
1104. 2973
1105. 2974
1106. 2975
1107. 2976
1108. 2977
1109. 2978
1110. 2979
1111. 2980
1112. 2981
1113. 2982
1114. 2983
1115. 2984
1116. 2985
1117. 2986
1118. 2987
1119. 298

ब्रह्मणायैव ब्रह्मणः प्रियवन्धवे ॥ यज्ञाय यज्ञगोत्रे च यज्ञानां
फलदायिने । यज्ञहर्त्रे यज्ञकर्त्रे सर्वयज्ञमयाय च ॥ सर्वनेत्राधि-
चासाय सर्वधर्मपदायिने । गुहाशयाय गुहाय योगिने ब्रह्मवा-
दिने ॥ १०० ॥ ॐ गंतत्पुरुषाय विद्महे, वक्रतुण्डाय
धीमहि, तन्नो दन्ती प्रचोदयात् ॥ ३ ॥ एकाक्षरपरायैव
मायिने ब्रह्मचारिणे । भूतानां भुवनेशानां पतये पापहारिणे ॥
सर्वारम्भनिहर्त्रे च विभुखानां निजार्चने । नमो नमो गणेशाय
विघ्नेशाय नमो नमः ॥ विनायकाय वै तुभ्यं विकृताय नमो-
नमः । नमस्तुभ्यं जगद्धात्रे नमस्तुभ्यं वियोगिने ॥ नमस्तुभ्यं
त्रिनेत्राय त्रिनेत्रप्रियसूतवे । सप्तकोटिमहामन्त्रैर्मन्त्रितावयवाय
ते ॥ मन्त्राय मन्त्रिणां नित्यं मन्त्राणां फलदायिने । लीलया
लोकरक्षार्थं विभक्तनिजमूर्तये ॥ स्वयं शिवाय देवाय लोकक्षेमा-
नुपालिने । नमोनमः क्षमाभर्त्रे नमः क्षेमतमाय च ॥ दयामयाय
देवाय सर्वभूतदयालवे । दयाकर दयारूप दयामूर्ते दयापर ॥
दयाप्राप्य दयासार दयाकृतिरतात्मक । जगतां तु दयाकर्त्रे
सर्वकर्त्रे नमो नमः ॥ नमः कारुण्यदेहाय वीराय शुभदन्तिने ।
भक्तिगम्याय भक्तानां दुःखहर्त्रे नमोस्तु ते ॥ त्रिपुरं दग्धुकामेन
पूजिताय त्रिशूलिना । दयाशील दयाहार दयापर नमोस्तु
ते ॥ नमः समस्तगीर्वाणवन्दिताङ्घ्रियुगाय ते । जगतां तत्स्थुषां
भर्त्रे विघ्नहर्त्रे नमोस्तु ते ॥ नमो नमस्ते गणनायकाय सुनाय-
कामुपनायकाय । विनायकायामयदायकाय नमः शुभा-
गजाननाय ॥ गणाधिराजाय गणानुशास्त्रे गजाधिराजाय
गजाननाय । शताननायामितमाननाय नमो नमो दैत्यविना-

CHAPTER I

THE HISTORY OF

THE

REIGN OF

CHARLES THE FIRST

IN THE

SEVENTEENTH CENTURY

OF THE

REIGN OF

1649

शनाय ॥ अनामयायामलधीमयाय स्वमाययाविष्टजगन्मयाय ।
 अमेयमायाविकसन्मयाय नमो नमस्तेस्तु मनोमयाय ॥ नमस्ते
 समस्ताधिनाथाय कर्त्रे नमस्ते समस्तोऽविस्तारभाजे । नमस्ते
 समस्ताधिकायातिभूम्ने नमस्ते पुनर्व्यस्तविन्यस्तधाम्ने ॥ पात्रे
 सुराणां प्रमथेश्वराणां शास्त्रेऽनुशास्त्रे सचराचरस्य । नेत्रे प्रनेत्रे
 च शरीरभाजां धात्रे वराणां भवते नमोऽस्तु ॥ नमोस्तु ते विघ्न-
 विनाशकाय नमोस्तु ते भक्तभयापहाय । नमोस्तु ते मुक्तमनस्थि-
 ताय नमश्च भूयो गणनायकाय ॥ आखिलभुवनभर्त्रे सम्पदा-
 मेकदात्रे निखिलतिमिरभेत्रे निष्कलायव्ययाय । प्रणतमनुज-
 गोप्त्रे प्राणिनां त्राणकर्त्रे सकलविवुधशास्त्रे विश्वनेत्रे नमोऽस्तु ॥
 दशनकुलिशभिन्नैर्निर्गतेर्दिग्गजानां विलसितशुभदन्तं मौक्तिकै-
 श्चन्द्रगौरैः । भवनमुपसरन्तं प्रेक्ष्य गौरी भवन्तं सुदृढमथ करा-
 भ्यां श्लिष्यते प्रेमनुन्ना ॥ मृदुनि ललितशीते तल्परङ्गे भवान्याः
 शुभविलसितभावां नृत्यलीलां विधाय । अचलदुहितुरङ्गादऽ-
 ङ्कमन्यं विसर्पन्पितुरुपहरति त्वं नृत्यहर्षोपहारम् ॥ भुजगवल-
 यितेनोपस्पृशन्पाणिना त्वां सरभसमथ बाह्वोरन्तराले निवेश्य ।
 कलमधुरसुगीतं नृत्तमालोकयंस्ते कलमऽविकलतालं चुम्बते
 हस्तपद्मे ॥ कुवलयशतशीतैर्भूरिकल्हारहृद्यैस्तव मुहुरपि गात्र-
 स्पर्शनैः संप्रहृष्यन् । क्षिपति च सुविशाले स्वाङ्कमध्ये भवन्तं
 तव मुहुरनुरागान्मूर्ध्नि जिघ्रन्महेशः ॥ बालो बालपराक्रमः
 सुरगणैः संप्रार्थ्यसेऽहर्निशं गायन्किपुस्पाङ्गनाविरचितैः स्तोत्रै-
 रभिष्टूयसे । हाहाहूहुकतुम्बुरुप्रभृतिभिस्त्वं गीयसे नारद
 स्तोत्रैरद्भुतचेष्टितैः प्रतिदिनं प्रोद्धोषते सामभिः ॥ त्वां नमन्ति
 सुरसिद्धचारणास्त्वां यजन्ति निखिला द्विजातयः । त्वां पठन्ति

सुनयः पुराविदस्त्वां सरन्ति यतयः सनातनाः ॥ परं पुराणं
 गुणिनं महान्तं हिरण्यं पुरुषं योगगम्यम् । यमामनन्त्यात्म-
 भुवं मनीषिणो विपश्चितं कविमप्यक्षयं च ॥ गणानान्त्वा
 गणनाथं सुरेन्द्रं कविं कवीनामतिमेध्यविग्रहम् । ज्येष्ठराजमृषभं
 केतुमेकमानः शृण्वन्भूतिभिः सीद शश्वत् ॥ नमो नमो वाङ्मनसा-
 तिभूमये नमो नमो वाङ्मनसैकभूतये । नमो नमोनन्तमुखैकदा-
 यिने नमो नमोनन्तमुखैकसिन्धवे ॥ नमो नमः शाश्वतशान्तिहे-
 तवे क्षमादयापूरितचारुचेतसे । गजेन्द्ररूपाय गणेश्वराय ते
 परस्य पुंसः प्रथमाय स्तनवे ॥ नमो नमः कारणकारणाय ते
 नमो नमो मङ्गलमङ्गलात्मने । नमो नमो वेदविदां मनीषिणा-
 गुपासनीयाय नमो नमो नमः ॥ १३० ॥ “श्रीईश्वर
 उवाच” ॥ वैनायकं स्तवं पुण्यं सर्वपापप्रणाशनम् । चिन्ता-
 शोकप्रशमनमायुरारोग्यवर्धनम् ॥ नृपाणां सततं रक्षां द्विजानां
 च विशेषतः । स्तवराज इति ख्यातं सर्वसिद्धिकरं परम् ॥ यः
 पठेच्छृणुयाद्वापि सर्वपापैः प्रमुच्यते । रूपं वीर्यं बलं प्रज्ञां यशश्चायुः
 समन्वितम् ॥ मनीषां सिद्धिमारोग्यं श्रियमप्यक्षयिष्णुताम् । सर्व-
 लोकाधिपत्यं च सर्वदेवाधिराजताम् ॥ प्राप्याष्टगुणमैश्वर्यं प्राप्य
 भूतिं च शाश्वतीम् । उद्धृत्या सप्तमं वंशं दुस्तराद्भवसागरात् ॥
 कान्तनेन विमानेन शतनागायुतेन च । विचरत्यखिलांलोकान्स-
 शरीरो गणाधिपः ॥ मत्प्रियश्च भवेन्मर्त्यः सर्वदेवप्रियः सदा ।
 प्रियो विनायकस्यापि प्रियोऽस्माकं विशेषतः ॥ सङ्कल्पसिद्धः
 सर्वज्ञः सर्वभूतहिते रतः । स्तवराजं जपन्मर्त्यः सुहृद्भिः सह
 गोदत्ते ॥ स्तवराजजपासक्तभावयुक्तस्य धीमतः । अस्मिन्नगत्रये-
 न्यस्ति नासाध्यं न च दुष्करम् ॥ तस्मात्सर्वप्रयत्नेन स्तवराजं

